

at give det københavnske Selskab Koncession, medens vi derimod stiller os noget anderledes overfor det jydsk.

Den højtærede Minister beskæftigede sig, da han fremsatte dette Lovforslag, ganske usædvanlig meget med Mindretallets Betænkning, han gennemgik ret omhyggeligt vort Syn paa denne Sag, og da han var færdig hermed, udtalte han, at der var egentlig ingen Grund til at opholde sig stort længere derved. Jeg opfattede det, som om den højtærede Minister sagde: Der er ingen Grund til at beskæftige sig med det, disse Socialdemokrater kommer med Kravet om Statens Overtagelse baade i Tide og i Utide. Nu vil jeg sige, at jeg for min Part — jeg ved ogsaa, at Flertallet af mine Partifæller mener det samme — ikke ønsker at komme med Statens Overtagelse baade i Tide og i Utide. Jeg ser saaledes paa den Sag, at naar en Virksomhed ved hele sin Udvikling bliver moden til at overtages af Staten, skal Staten overtage den, og Staten skal maaske bidrage noget til, at en saadan Modenhed indtræder, men at overtage alt i Flæng og føre det ind under Staten, det tror jeg ikke paa. Efterhaanden som Tiden udvikler sig, tror jeg, at de fleste Virksomheder vil komme ind under Staten, men efter mit Skøn vil det være rigtigt at gaa frem paa den Maade kun at overtage de Virksomheder, som er modne dertil. Spørgsmaalet er da, om det jydsk Telefonelskab og Telefondriften i det hele taget er moden dertil, og det vover jeg at paastaa er Tilfældet.

Det er ganske interessant at gaa noget tilbage og se, hvorledes Forholdene var den Gang, da Telegrafvæsenet blev overtaget af Staten; de var akkurat de samme som nu. I 1870 blev Regeringen bemyndiget til at søge at overtage det private Telegrafvæsen, og ved den Lejlighed blev det oplyst, at der eksisterede en Mængde smaa kommunale og andre Selskaber her i Landet, som drev Telegrafvæsen, altsaa ganske det samme Forhold som med Telefonen, der ligeledes begyndte med ganske smaa lokale Selskaber, som efterhaanden voksede sig store. Der var ikke ret megen Tale om det, da man overtog Telegrafvæsenet, og man har vist ingen Sinde fortrudt det; jeg tror, at Samfundet er bedst tjent med at have en saadan Institution i sin Tjeneste i Stedet for at overlade det til private at drive den. Først senere hen, i 1883—84, blev der Tale om Telefonen. Da forelaa der et Forslag fra Regeringen om Eneret for Staten til at befordre Meddelelser ved Telegrafanlæg og andre paa Elektricitetens

Forplantning beroende Meddelelsesmidler, og det er interessant at se, at man allerede den Gang begynder at tale om to Ting med Hensyn til Telefonen, nemlig for det første om den Konkurrence, det private Telefonvæsen vilde paaføre Statens Telegrafvæsen, og for det andet om, at Hensynet til Publikums Bekvemmelighed kunde gøre det ønskeligt, at Staten overtog Telefonvæsenet. I 1883—84 havde man udnyttet Bemyndigelsen til at overtage Telegrafvæsenet, og det drejede sig nu om en Lovfæstelse af denne Overtagelse, hvorved man ogsaa kom ind paa at tale om Telefonen. Det er ganske interessant at se, at det er de to Ting, der dukker frem dér. Spørgsmaalet om Konkurrencen med Telegrafvæsenet fører til Kravet om, at Selskabernes territoriale Udvikling skal begrænses. Man vil altsaa forbeholde for Staten de længere Afstande og forhindre, at de smaa lokale Selskaber udvikler sig til ogsaa at tage de længere Afstande ind under deres Virksomhed. Jeg skal ganske kortelig referere, hvad Ordføreren, Landstingsmand Broberg, den Gang sagde. Han gør opmærksom paa, at Telefoner og lignende Anlæg kan komme til at konkurrere med Statstelegrafen, og han peger i den Henseende paa, at der allerede er et Anlæg, der gaar igennem flere Sogne, nemlig Linien Helsingør—København. Man ser altsaa, at allerede dette, at Telefonvæsenet har faaet en Linie mellem København og Helsingør, er nok til paa det Tidspunkt at skræmme og til at foranledige Udtalelser om en Konkurrence til Statstelegrafen, som ikke burde være der. Det kunde være interessant at høre, hvad den samme Landstingsmand vilde sige nu, naar han saa, at man telefonerer Landet igennem, tværs over mange Sogne og paa alle Ender og Kanter af Landet over de lange Afstande. Det er ogsaa ganske naturligt, at man havde Blik for den Konkurrence, som Telefonvæsenet kunde paaføre Statstelegrafen, thi det kan ikke nægtes, at de to Virksomheder, Telefonen og Telegrafen, er ganske sideordnede. Deres Traade løber ved Siden af hinanden, og der vilde intet være i Vejen for, at det samme Personale kunde betjene dem begge. Det er ganske naturligt, at Telegrafvæsenets Indtægter gaar betydeligt ned, efterhaanden som Telefonen udvikler sig til de lange Afstande. — Under Behandlingen af Telegrafloven var der en anden Landstingsmand, nemlig Oxenbøll, der udtalte, at det var et Spørgsmaal, om Publikum ikke hellere vilde henvende sig til Staten end til de